

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Облік за видами економічної діяльності

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

року набору

2019

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

071 Облік і оподаткування

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Облік і оподаткування

назва освітньої програми

академічні групи

О-19, ЗО-19

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2021 рік

Розробник:

Порсюрова Ірина Петрівна, викладач кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку, кандидат економічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Гарант освітньої програми

Нагорна Ірина Володимирівна, старший викладач кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку, кандидат економічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту, протокол від 17.05.2021 р. № 7.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Облік за видами економічної діяльності» розроблена відповідно до освітньої програми Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування загальних та фахових компетентностей у студентів щодо ведення бухгалтерського обліку на підприємствах, що займаються різними видами економічної діяльності, таких як: будівельне виробництво, агропромисловий комплекс, оптово-роздрібна торгівля, ресторанний та готельний бізнес, житлово-комунальне обслуговування та автоперевезення.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є фінансово-господарська діяльність підприємств, що займаються різними видами економічної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік» та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін таких як «Аудит», «Управлінський облік» в подальшому можуть бути використані при проходженні практик, написанні курсових та випускної кваліфікаційної роботи.

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, бути критичним та самокритичним;

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК 3. Здатність працювати в команді;

ЗК 4 Здатність працювати автономно;

ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 10. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій;

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

фахових компетентностей:

ФК 2. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування;

ФК 4. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання;

ФК 6. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій;

ФК 9. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування;

ФК 10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

програмних результатів навчання:

ПРН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;

ПРН 2. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств;

ПРН 3. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності;

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств;

ПРН 6. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності;

ПРН 8. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації;

ПРН 12. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування;

ПРН 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування;

ПРН 17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття;

ПРН 19. Дотримуватися здорового способу життя, безпеки життєдіяльності співробітників та здійснювати заходи щодо збереження навколишнього середовища;

ПРН 20. Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах будівельної галузі

Загальні положення щодо організації здійснення діяльності в сфері будівництва: нормативно-правове регулювання та особливості організації обліку. Особливості укладання договорів згідно П(С)БО 18 «Будівельні контракти». Облік запасів будівельної компанії. Документальне оформлення наявності та руху запасів в будівництві. Облік надходження та відпуску запасів на виконання БМР. Складський облік запасів. Склад та класифікація витрат будівельного підприємства. Прямі витрати: їх склад та облік. Облік непрямих витрат, порядок їх розподілу. Облік витрат періоду. Калькулювання собівартості в будівництві. Особливості формування собівартості БМР за договором підряду. Порядок відображення в обліку формування собівартості БМР. Порядок відображення будівельно-монтажних робіт у бухгалтерському обліку підрядника згідно П(С)БО 18 «Будівельні контракти». Документальне оформлення приймання-передачі завершених робіт (об'єкта будівництва). Облік здачі виконаних будівельно-монтажних робіт і розрахунків за виконані роботи із замовниками. Документальне оформлення приймання-передачі завершених робіт (об'єкта будівництва) у замовника. Порядок відображення будівельно-монтажних робіт у бухгалтерському обліку замовника.

Тема 2. Порядок організації бухгалтерського обліку на підприємствах торгівлі

Особливості організації торговельної діяльності в Україні. Нормативно-правове забезпечення торговельної діяльності в Україні. Сутність та форми роздрібної та оптової торгівлі. Документальне оформлення надходження та вибуття товарів у торгівлі. Облік та розподіл ТЗВ. Облік операцій зі зберігання та руху товарів в роздрібній торгівлі. Облік торговельних націнок. Особливості оцінки запасів при вибутті згідно П(С)БО 9 «Запаси». Облік знижок на підприємствах роздрібної торгівлі. Порядок та особливості обліку розрахунків з покупцями на підприємствах роздрібної торгівлі. Облік фінансового результату. Облік товарних операцій в оптовій торгівлі. Особливості обліку реалізації товарів в оптовій торгівлі. Організація, порядок проведення та відображення в обліку переоцінки товарів. Документальне оформлення переоцінки товарів в торгівлі. Облік витрат діяльності в торгівлі: поняття, склад, порядок відображення в обліку. Інвентаризація товарів на торговельних підприємствах і порядок відображення її результатів в обліку. Організація інкасації готівки в торгівлі. Особливості обліку операцій в комісійній торгівлі.

Тема 3. Бухгалтерський облік діяльності підприємств ресторанного господарства та готельного бізнесу

Особливості організації роботи підприємств ресторанного господарства. Класифікація об'єктів ресторанного господарства. Організація документообігу у закладах ресторанного господарства. Організаційно-правові основи бухгалтерського обліку в громадському харчуванні. Організація обліку придбання сировини та товарів із застосуванням виробничого та торговельного методу. Особливості обліку процесу виробництва та реалізації продукції власного виробництва із застосуванням виробничого та торговельного методу. Облік реалізації купівельних товарів підприємствами ресторанного господарства. Склад і класифікація витрат підприємств громадського харчування. Облік витрат обігу підприємств ресторанного господарства. Нормативно-правове регулювання діяльності підприємств в сфері готельного бізнесу. Особливості сертифікації готельних послуг. Особливості діяльності підприємств в сфері готельного бізнесу та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку таких підприємств. Порядок організації документообігу на підприємствах готельного бізнесу. Облік активів підприємств готельного бізнесу. Особливості ціноутворення на підприємствах готельного бізнесу. Калькулювання собівартості готельних послуг. Облік доходів підприємств готельного бізнесу.

Тема 4. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах житлово-комунального господарства

Нормативно-правове регулювання діяльності підприємств в сфері ЖКГ. Класифікація та характеристика комунальних підприємств. Особливості організації діяльності підприємств ЖКГ та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку на таких підприємствах. Склад та облік витрат комунальних та житлових підприємств. Порядок організації обліку доходів підприємств ЖКГ. Облік цільового фінансування підприємств ЖКГ. Особливості організації діяльності об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Особливості бухгалтерського обліку в ОСББ.

Тема 5. Бухгалтерський облік на автотранспортних підприємствах

Загальні принципи діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку. Особливості обліку рухомого складу автотранспортних підприємств. Бухгалтерський облік запасів на АТП: особливості обліку паливно-мастильних матеріалів, шин, акумуляторів тощо. Документування наявності та руху активів АТП. Облік надання послуг з вантажних перевезень. Облік надання послуг з пасажирських перевезень. Особливості документального оформлення послуг АТП. Склад та облік витрат діяльності автотранспортних підприємств. Облік доходів автотранспортних

підприємств. Особливості оподаткування та складання звітності на автотранспортних підприємствах.

Тема 6. Порядок організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах

Нормативно-правове регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні. Організаційно-правові форми сільськогосподарських підприємств та їх особливості. Особливості сільськогосподарського виробництва та його вплив на організацію бухгалтерського обліку. Визнання та оцінка біологічних активів та сільськогосподарської продукції згідно П(С)БО 30 «Біологічні активи». Класифікація та порядок обліку біологічних активів відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи». Особливості обліку надходження та вибуття довгострокових і поточних біологічних активів. Порядок бухгалтерського обліку необоротних активів сільськогосподарських підприємств згідно П(С)БО 7 «Основні засоби». Склад і класифікація витрат сільськогосподарської діяльності. Облік витрат виробництва і надходження продукції рослинництва. Порядок документування руху запасів в рослинництві. Порядок обчислення (калькулювання) собівартості продукції рослинництва. Облік витрат виробництва і надходження продукції тваринництва. Первинний облік витрат та виходу продукції тваринництва. Особливості обчислення собівартості основної продукції за різними видами (групами) тварин. Облік реалізації продукції сільськогосподарських підприємств.

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																								
	денна форма												заочна форма												
	повна						скорочена						повна						скорочена						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС		
Тема 1. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах будівельної галузі	29	4		4		21										27									
Тема 2. Порядок організації бухгалтерського обліку на підприємствах торгівлі	33	6		6		21										31	4		2						
Тема 3. Бухгалтерський облік діяльності підприємств ресторанного господарства та готельного бізнесу	33	6		6		21										31			2						
Тема 4. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах житлово-комунального господарства	29	4		4		21										29			2						
Тема 5. Бухгалтерський облік на автотранспортних підприємствах	28	4		4		20										31	4		2						
Тема 6. Порядок організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах	28	4		4		20										31			2						
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	28		28		124										180/6	8		10						

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/enrol/index.php?id=5187>;

для заочної форми навчання: <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5267>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах будівельної галузі

1. Документальне оформлення наявності та руху запасів в будівництві.
2. Складський облік запасів.
3. Облік непрямих (накладних) витрат, порядок їх розподілу.
4. Документальне оформлення приймання-передачі завершених робіт (об'єкта будівництва).
5. Облік здачі будівельно-монтажних робіт і розрахунків із замовниками.
6. Складання кореспонденції рахунків з обліку витрат у будівництві.

Тема 2. Порядок організації бухгалтерського обліку на підприємствах торгівлі

1. Сутність та форми оптової торгівлі.
2. Документальне оформлення надходження та вибуття товарів у торгівлі.
3. Облік та розподіл ТЗВ.
4. Облік знижок на підприємствах роздрібною торгівлі.
5. Порядок та особливості обліку розрахунків з покупцями на підприємствах роздрібною торгівлі.
6. Облік фінансового результату.
7. Інвентаризація товарів у торговельних підприємствах і порядок відображення її результатів в обліку.
8. Особливості обліку операцій в комісійній торгівлі.
9. Розрахунок собівартості реалізованих товарів методом ціни продажу.

Тема 3. Бухгалтерський облік діяльності підприємств ресторанного господарства та готельного бізнесу

1. Класифікація об'єктів ресторанного господарства.
2. Організація документообігу у закладі ресторанного господарства.
3. Облік реалізації купівельних товарів у закладах ресторанного господарства.
4. Особливості сертифікації готельних послуг.
5. Порядок організації документообігу на підприємствах готельного бізнесу.
6. Особливості ціноутворення на підприємствах готельного бізнесу.
7. Облік доходів підприємств готельного бізнесу.

Тема 4. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах житлово-комунального господарства

1. Класифікація та характеристика комунальних підприємств

2. Порядок організації обліку доходів підприємств ЖКГ.
3. Облік цільового фінансування підприємств ЖКГ.

Тема 5. Бухгалтерський облік на автотранспортних підприємствах

1. Документування наявності та руху активів АТП.
2. Облік доходів автотранспортних підприємств.
3. Особливості оподаткування автотранспортних підприємств.
4. Порядок складання звітності на автотранспорті.

Тема 6. Порядок організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах

1. Організаційно-правові форми сільськогосподарських підприємств та їх особливості.
2. Визнання та оцінка біологічних активів та сільськогосподарської продукції при первісному визнанні та на дату балансу.
3. Облік витрат виробництва продукції рослинництва та калькулювання її собівартості.
4. Порядок документування руху запасів в рослинництві.
5. Первинний облік витрат та виходу продукції в тваринництві.
6. Облік витрат виробництва продукції тваринництва та калькулювання її собівартості.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для	денної	форми	навчання:	http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/enrol/index.php?id=5187;
для	заочної	форми	навчання:	http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5267.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь-Весна 2021/2022 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах будівельної галузі</i>		
	Робота на практичному занятті	4	
	Тестування на Порталі	6	8
1.2	<i>Тема 2. Порядок організації бухгалтерського обліку на підприємствах торгівлі</i>		
	Робота на практичному занятті	4	6
	Тестування на Порталі	6	8
1.3	<i>Тема 3. Бухгалтерський облік діяльності підприємств ресторанного господарства та готельного бізнесу</i>		
	Робота на практичному занятті	4	
	Тестування на Порталі	6	8
1.4	<i>Тема 4. Особливості бухгалтерського обліку на підприємствах житлово-комунального господарства</i>		
	Робота на практичному занятті	4	
	Тестування на Порталі	6	8
1.5	<i>Тема 5. Бухгалтерський облік на автотранспортних підприємствах</i>		
	Робота на практичному занятті	4	6
	Тестування на Порталі	6	8
1.6	<i>Тема 6. Порядок організації бухгалтерського обліку на сільськогосподарських підприємствах</i>		
	Робота на практичному занятті	4	
	Тестування на Порталі	6	8
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	10	10
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	10	10
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	20	20
3	Оцінка з дисципліни	100	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Гура Н. О. Облік видів економічної діяльності : навчальний посібник / Н. О. Гура – Київ: Знання, 2016. – 320 с.
2. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: навчальний посібник / А. Г. Загородній, І. Й. Яремко, Л. М. Пилипенко, А. С. Мороз. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 216 с.
3. Чернікова І. Б. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : навчальний посібник / І. Б. Чернікова, Г. С. Дергільова, І. В. Нестеренко. – Харків : Форт, 2015. – 200 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> – Станом на 01.05.2021. – Назва з екрана.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Станом на 01.05.2021. – Назва з екрана.
6. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>. – Станом на 01.05.2021. - Назва з екрана.